

dosarul nr.2ra-2434 /18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (T. Prutean)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Simciuc, I. Țurcanu, I. Cotruța)

ÎNCHEIERE

19 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Galadiuc
Vladimir împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura
Generală cu privire la repararea prejudiciului material suportat în legătură cu
efectuarea expertizei genetice, a prejudiciului moral ca urmare a acțiunilor ilicite ale
organelor de urmărire penală și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care s-au
respins apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, s-a admis
apelul declarat de Galadiuc Vladimir și s-a modificat hotărârea Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru în partea încasării prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 06 aprilie 2017, Galadiuc Vladimir a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu
privire la repararea prejudiciului material suportat în legătură cu efectuarea expertizei
genetice, a prejudiciului moral ca urmare a acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire
penală și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că în data de 03 octombrie 2012 prin
ordonanța SUP CPR Drochia, s-a dispus începerea urmăririi penale pe o persoană
necunoscută, în baza art. 188 alin. (2), lit. d), art. 171 alin. (1) și art. 172 alin. (1) din
Codul penal. Ulterior, Galadiuc Vladimir a fost recunoscut în calitate de bănuț în
baza art. 188 alin. (2) lit. d), art. 171 alin. (1) și art. 172 alin. (1) din Codul penal, iar
în data de 08 octombrie 2013 acestuia i-a fost adusă la cunoștință ordonanța de
punere sub învinuire în baza art. 188 alin. (3) lit. f), art. 171 alin. (2) lit. g) și art. 172
alin. (2) lit. g) din Codul penal, fiind audiat în calitate de învinuit la aceeași dată și în
baza aceluiași articole din Codul penal. Urmărirea penală a durat până în data de 17
decembrie 2013, când a fost emisă ordonanța de refuz în satisfacerea cererii
învinuitului privind efectuarea unei expertize genetice pentru individualizarea clară și
corectă a infractorului.

A notat reclamantul că examinarea cauzei penale nr. 2012120357 în Judecătoria Drochia, a durat până la 29 decembrie 2016, data când a fost emisă sentința de achitare a sa, pe motiv că fapta infracțională nu a fost săvârșită de către el.

Astfel, a menționat că în cadrul examinării cauzei penale nr. 2012120357 în Judecătoria Drochia, la cererea avocatului și inculpatului a fost dispusă efectuarea expertizei genetice judiciare la Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” din București, România. Drept rezultat al acestei expertize s-a dovedit faptul că „caracterele genetice din profilul ADN de referință aparținând inculpatului Galadiuc Vladimir nu se regăsesc la nivelul urmei de spermă de pe cămașa de noapte a victimei”.

La efectuarea expertizei menționate, reclamantul a indicat că a suportat cheltuieli în sumă de 25765 de lei, echivalentul a 5267 de roni, fapt confirmat prin copia facturii nr. MANOOO 18871 din 26 iulie 2016.

Având în vedere cele expuse supra, Galadiuc Vladimir a solicitat încasarea de la pârât a sumei de 25765 de lei cu titlu de prejudiciu material.

Totodată, a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei cauzat în urma aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, tragerii ilegale la răspundere penală și schimbarea condițiilor de detenție în penitenciar.

A menționat reclamantul că pe parcursul efectuării acțiunilor de urmărire penală, a fost transferat din Penitenciarul nr. 17, or. Rezina în Penitenciarul nr.11, mun. Bălți, începând cu data de 05 iulie 2013 și până la data de 06 octombrie 2014. Faptul dat se confirmă prin demersul privind examinarea posibilității transferării persoanei arestate în izolatorul de urmărire penală din 20 iunie 2013 și încheierea din 24 iunie 2013 a Judecătoriei Drochia, prin care s-a dispus autorizarea transferării arestatului Galadiuc Vladimir din Penitenciarul nr. 17, or. Rezina în Penitenciarul nr. 11, mun. Bălți.

Prin urmare, Galadiuc Vladimir a fost transferat din condiții de deținere mai „lejere” - plimbări în aer liber mai mult timp, întrevederi programate, în condiții mai grele de detenție - aflarea tot timpul în celulă, iar potrivit specificului acuzațiilor aduse - art. 171 alin. (2) și 172 alin. (2) din Codul penal, s-a aflat un timp foarte îndelungat în carceră, pentru a nu fi maltratată de restul deținuților. Transferul dânsului a fost repetat la 29 iulie 2015, când a fost etapat din Penitenciarul nr. 4, or. Cricova în Penitenciarul nr. 11, mun. Bălți, unde a fost deținut din nou în carceră (conform dosarului personal al deținutului Galadiuc Vladimir).

A notat reclamantul că aflarea în Penitenciarul nr. 11. mun. Bălți a durat până la 14 septembrie 2016, când a fost transferat la Penitenciarul nr. 2, or. Lipcani.

În opinia reclamantului, a fost atras ilegal la răspundere penală de către organele de urmărire penală din or. Drochia, fapt dovedit prin sentința de achitare din 29 decembrie 2016 a Judecătoriei Drochia.

De altfel, Galadiuc Vladimir a indicat că pe tot parcursul urmăririi penale nu și-a recunoscut vinovăția în cele înscrinate de organele de urmărire penală, solicitând audierea unui șir de martori, care însă a fost neglijată de organele menționate. La fel, în cadrul urmăririi penale a cerut dispunerea efectuării unei expertize genetice, care însă nu s-a efectuat la faza urmăririi penale fapt confirmat prin ordonanța de refuz în satisfacerea cererii formulate de avocat în interesele învinuitului din 17 decembrie 2013.

A mai explicat reclamantul că în cadrul examinării cauzei în Judecătoria

Drochia, care a durat de la 10 ianuarie 2014 până la 29 decembrie 2016, i-a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest pentru perioada 25 august 2015 - 25 august 2016, fapt probat prin încheierile instanței de judecată privind alegerea măsurii preventive arestul (în unele cazuri chiar și pentru 90 de zile în baza unei singure încheieri) și prelungirea acestei măsuri.

Prin urmare, a opinat reclamantul că în urma acuzațiilor aduse în temeiul cauzei penale nr.2012120357, a avut de suferit consecințele dure din partea consătenilor din satul Chetrosu, raionul Drochia îndreptate către membrii familiei acestuia - soție, părinți.

De asemenea, ținând cont de gravitatea infracțiunilor de care a fost învinuit - art. 171 alin. (2) lit. g) și art. 172 alin. (2) lit. g) din Codul penal, infracțiuni care țin de viața sexuală a persoanei, reclamantul a avut de suferit nu numai disconfort psihologic dar și înjosiri și maltratări în Penitenciarul nr. 11, mun. Bălți, fiind nevoit să se dețină majoritatea timpului în carceră, de unul singur, pentru a supraviețui.

Ținând cont de cele invocate, a solicitat reclamantul încasarea de la pârât a prejudiciului material în sumă de 25 765 de lei, echivalentul a 5267 de roni românești, suportat în legătură cu efectuarea expertizei genetice judiciare la Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” din București, România, a prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei, ca urmare a acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală și a tuturor cheltuielilor de judecată legate de examinarea cauzei date.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Galadiuc Vladimir s-a admis parțial.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției prejudiciul material în sumă de 25765 de lei, suportat de reclamant pentru efectuarea expertizei genetice și prejudiciul moral în sumă de 30 000 de lei ca urmare a acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală.

Totodată, s-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției cheltuielile de judecată în sumă de 7000 de lei.

În rest acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, s-a admis apelul declarat de Galadiuc Vladimir și s-a modificat hotărârea din 12 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării prejudiciului moral și cheltuielilor de asistență juridică, majorând suma încasată cu titlu de prejudiciu moral de la 30000 de lei până la 50000 de lei, și cu titlul de cheltuieli de asistență juridică de la 7000 de lei până la 8000 de lei.

În rest, hotărârea primei instanțe s-a menținut.

La 27 septembrie 2018, Ministerul Justiției a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel din 06 iunie 2018, cu pronunțarea unei hotărâri prin care acțiunea depusă de Galadiuc Vladimir să fie respinsă.

Pledând pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurentul a opinat că soluția instanței de apel este neîntemeiată, fapt ce rezultă din nedeterminarea naturii juridice a obiectului litigiului, criteriu care presupune prin sine lămurirea corectă și certă a situației de fapt și de drept.

Cu referire la încasarea prejudiciului moral, recurentul a menționat că instanța

de apel a ignorat principiul criteriului echității, care exprimă că cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor. Astfel, la judecarea cauzei, instanța de apel nu a aplicat corect criteriile de stabilire a prejudiciului moral.

În opinia recurentului, prejudiciul moral urmează a fi privit ca o compensare și nicidecum ca obținerea unor foloase necuvenite.

În speță însă, intimatul nu a probat faptul că informația privind învinuirea sa a avut o rezonanță în societate, a fost discutată activ de către societate și a avut un impact negativ asupra sa sau asupra poziției sale sociale și este rezultatul acțiunilor organului de urmărire penală.

Totodată, a opinat reclamantul că însăși achitarea prin sentință a intimatului constituie o compensație parțială a suferințelor psihice cauzate lui, inclusiv conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Amihalachioae c. Moldovei) deoarece prin sentința respectivă acesta avea o certitudine mai mare de înfăptuire a justiției și realizarea dreptății.

Referitor la compensarea cheltuielilor de asistență juridică în cauza penală, recurentul a notat ca sunt neîntemeiate și exagerate.

Instanța de recurs constată că, decizia din data de 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expeditată în adresa participanților la proces în data de 10 iulie 2018, însă deoarece la materialele cauzei nu exista dovada recepționării acesteia, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul depus la 27 septembrie 2018, în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Argumentele recurentului precum că, instanțele de judecată eronat au aplicat normele de drept material se resping, deoarece circumstanțele cauzei au fost determinate de prima instanță și de instanța de apel și apreciate corect de instanța de apel cu argumentări adecvate bazate pe normele de drept ce reglementează raportul juridic în litigiu.

Astfel, instanța de recurs notează că, recurentul nu a invocat nici un argument plauzibil în vederea ilegalității deciziei instanței de apel.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol completul reține că, recursul declarat nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Completul de admisibilitate relevă că, prezenta cerere de recurs a fost depusă după ce recurentul a avut posibilitatea de a fi auzit de prima instanță și de instanța de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că, recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și a interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la

art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Galadiuc Vladimir împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material suportat în legătură cu efectuarea expertizei genetice, a prejudiciului moral ca urmare a acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan